

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הודעות

ע/ה/4

כסלו התשע"ה – דצמבר 2014

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

תוכן העניינים

הודעות

		.5	בטיחות, ביטחון ושעת חירום
		5.2	בטיחות וזהירות בדרכים
7	מידע והנחיות בנושא תקנות המסדירות שימוש באופניים עם מנוע עזר (אופניים חשמליים)	5.2-1	
9	פרס לבתי ספר מצטיינים בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים	5.2-2	
		.9	תכניות לימודים
		9.2	חינוך לדמוקרטיה ולאזרחות פעילה
17	"האחר הוא אני" במערכת החינוך: יום זכויות האדם הבין-לאומי במערכת החינוך בשנה"ל התשע"ה, 2014	9.2-1	
		9.7	מקצועות הלימוד
19	התחרות הארצית של עבודות גמר מכלל המקצועות בנושאי סביבה וקיימות לשנת התשע"ה	9.7-2	

הודעות

5. בטיחות, ביטחון ושעת חירום

5.2 בטיחות וזהירות בדרכים

5.2-1 (עה) מידע והנחיות בנושא תקנות המסדירות שימוש באופניים עם מנוע עזר (אופניים חשמליים)

השימוש בכלי רכב שלא מצריכים רישוי או רישיון צבר תאוצה בקרב בני הנוער בשנים האחרונות. במקרים רבים, בני נוער העושים שימוש בכלים אלה לא למדו את כללי הנהיגה הנכונה והבטוחה. רכיבה ללא ידיעת החוק וללא היכרות עם הכלי ועם תקנות התעבורה, היא סכנה ממשית לרוכבים הצעירים, לנהגים ולהולכי הרגל. כדי להתמודד עם בעיה זו ולהגביר את הבטיחות, ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה ב-21 ביולי 2014 תקנות המסדירות את השימוש באופניים עם מנוע עזר (אופניים חשמליים). תקנות אלו נכנסו לתוקפן ב-26 בספטמבר 2014.

להלן עיקרי התקנות שקבעה הכנסת:

1. אופניים חשמליים הם אופניים בעלי הספק מרבי של 250 ואט, שמהירות נסיעתם אינה עולה על 25 קמ"ש ושהמנוע שלהם מפסיק את פעולתו כאשר מהירות האופניים עולה על 25 קמ"ש בהתאם לתקינה האירופית.
2. ניתן יהיה לנהוג על אופניים חשמליים מגיל 14 על שבילי אופניים בלבד, והחל מגיל 16 ניתן יהיה לנסוע עימם על הכביש.
3. באופניים החשמליים יותקנו אביזרי בטיחות הכוללים צופר או פעמון, פנס קדמי בעל תאורה לבנה, פנס אחורי בעל תאורה אדומה, מחזיר אור מאחור ומחזירי אור בצבע צהוב על דוושות האופניים.
4. האופניים החשמליים ידרשו לשאת סימון רשמי של המילים: "אופניים עם מנוע עזר".

הודעות

עם כניסת התקנות החדשות לתוקף והסדרת תחום האופניים החשמליים בחוק, מגבש אגף זה"ב תכנית התערבות מתוקשבת העוסקת בנושא. התוכנית תופץ בקרוב לממונים המחוזיים על הזהירות בדרכים ולמדריכים מובילים במחוזות, ולאחר מכן יודרכו רכזי זהירות בדרכים ומורים המלמדים את הנושא.

בבתי הספר יש להסדיר את הנהלים האלה:

- על התלמידים חלה חובת חבישת קסדה בעת רכיבה על אופניים חשמליים.
- עם כניסת התלמיד לשטח בית הספר, האופניים יונחו ויינעלו במתקן מסודר לאופניים.
- חל איסור לנוע עם אופניים חשמליים בשטח בית הספר.
- הסוללה תשאר צמודה לאופניים בלבד. חל איסור לנוע בשטח בית הספר עם סוללה של אופניים.

את עיקרי התקנות והנהלים שהוזכרו לעיל יביאו המנהלים לידיעת ההורים. המנהלים מתבקשים להדגיש שחל איסור על רכיבה על אופניים חשמליים **מתחת לגיל 14** ולכן אסור בהחלט לתלמידי בתי הספר היסודיים להגיע עם אופניים חשמליים לבית הספר. כמו כן הרוכבים מגיל 14 צריכים להשתמש באמצעי הבטיחות ולפעול בהתאם למפורט לעיל.

**לפרטים נוספים אפשר לפנות
אל הממונים על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוזות,
באמצעות דרכי ההתקשרות המופיעות באתר האגף לזהירות ולבטיחות
בדרכים, בכתובת זו:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/zahav>**

פרס לבתי ספר מצטיינים בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים (עה) 5.2-2

1. הרקע

הפרס ניתן מדי שנה לבתי ספר מצטיינים שהתמקדו בפעילות חינוכית מוגברת בנושא הזהירות והבטיחות בדרכים, תוך שימוש באמצעים חינוכיים מגוונים ובשילוב מקצועות הלימוד העיוניים והטכנולוגיים ותוך יישום הבטיחות בדרכים בהתנהלות היום-יומית של בית-הספר.

בשנת הלימודים התשע"ה, במסגרת העיסוק בנושא המערכת הרב-שנתית "האחר הוא אני", יעסוק הפרס גם בקשר שבין החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים לבין היחס לאחר בדרך ולהתחשבות בו. בבסיס שילוב הנושאים עומדת המחשבה שעל כל השותפים בסביבה התעבורתית להנהיג את התנהלותם באופן מודע וזהיר ולקבל אחריות לבטיחותם, תוך התחשבות בשותפים האחרים בדרך ובשונות שבין בני האדם.

החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים רלוונטי מאוד לתלמידים, הן בהיבט העיוני והן בהיבט המעשי ונמצא בהלימה לעקרונות הלמידה המשמעותית. הוא בא לידי ביטוי גם בתכנית "בתי ספר של החופש הגדול" במסגרת המהלך "מחנכים מסביב לשעון".

2. מטרת הפעילות

- 2.1 העמקת המודעות לנושא הזהירות והבטיחות בדרכים במערכת החינוך
- 2.2 העמקת העשייה בתחום החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר ובקהילה
- 2.3 עידוד המצוינות בתחום החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים
- 2.4 מתן הזדמנויות ליזמות מיוחדת ועידוד הרחבתם של מעגלי הפעילויות
- 2.5 חיזוק מעמדו של המקצוע הזהירות ובטיחות בדרכים בבית הספר והעלאת יוקרתו במערכת החינוכית והציבורית
- 2.6 מתן הזדמנות לבתי-ספר מצטיינים להציג את פעילותם ברמה יישובית, מחוזית וארצית, לשמש בתי-ספר מדגימים ולפתוח את שעריהם לפני מחנכים עמיתים מבתי-ספר אחרים באזור, רכזים לזהירות ולבטיחות

הודעות

- בדרכים ואנשי חינוך המעוניינים ללמוד כיצד להעלות את רמת הפעילות בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבית-הספר ובקהילה
- 2.7 הענקת הערכה וגמול לבתי-ספר מצטיינים ולצוותיהם החינוכיים על פעילויות ייחודיות בתחום הזהירות והבטיחות בדרכים בנוסף על הוראה סדירה של הנושא בכיתות.

3. אמות המידה לבחירת בתי הספר המצטיינים

- 3.1 לימוד נושא הזהירות והבטיחות בדרכים בהתאם למיקום בית הספר ולצורכי אוכלוסיית התלמידים והקהילה ושילוב תכניות לימודים חדשות
- 3.2 יישום מעטפת הבטיחות בכניסה וביציאה מבית-הספר הלכה למעשה
- 3.3 לימוד נושא הזהירות והבטיחות בדרכים בהיקף של שעה שבועית במערכת על-פי תכנית הלימודים ובהתאם לאמור בסעיף 4-5.2 בחוזר "הודעות ומידע" עז/12, "היערכות לחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בשנה"ל התשע"ה"
- 3.4 קביעת ציון בזהירות ובטיחות בדרכים בתעודה
- 3.5 יזמות ופעילויות חדשניות בנושא הבטיחות בדרכים
- א. הוראה באמצעות התנסויות (מגרשי הדרכה, פארקים מוטוריים, יציאה לתצפית ולתרגול בחצר בית הספר או ברחוב וכדומה)
- ב. שימוש בשיטות הוראה עדכניות ושילוב טכנולוגיות ואמצעי הוראה מגוונים ומותאמים להוראת נושא הזהירות והבטיחות בדרכים בבתי-הספר, כגון מיקוד הלמידה, חקר וגילוי, שימוש באינטרנט, מצגות מחשב וכיו"ב
- ג. בניית מודלים ומיזמים שמטרתם לקדם את נושא הזהירות והבטיחות בדרכים בבית הספר וביישוב
- ד. פיתוח יזמות חדשניות שמטרתן לענות על הצרכים של אוכלוסיות שונות בבית הספר ובקהילה
- ה. הפעלת תלמידי הכיתות הגבוהות כחונכים בזה"ב לתלמידי הכיתות הנמוכות ולילדי גנים
- ו. הפעלת הפסקה פעילה בזה"ב.
- 3.6 שילוב הזהירות והבטיחות בדרכים כנושא אינטגרטיבי במקצועות הלימוד השונים בבית הספר ובמסגרת העיסוק בנושא המערכתי

- א. הכנת תכנית לימודים אינטגרטיבית בית-ספרית, שכבתית וכיתתית (גרעינית והיקפית)
- ב. הכנת חומרי למידה ייחודיים תוך שילוב תחומי הדעת השונים
- ג. יצירת סביבות למידה בנושא בטיחות בדרכים בכיתות, במרחב בית-הספר ובחצר
- ד. שילוב פעילויות יצירתיות ואמנותיות בהוראת הנושא (ריקוד, תנועה, המחזה, משחק, קולנוע וכד').
- 3.7 מערך הפעילות הנעשית בבית הספר בנושא הזהירות והבטיחות בדרכים
- א. משך הפעילות בשנת הלימודים הנוכחית ובשנים קודמות
- ב. בניית תכנית להמשך הפעילות
- ג. מספר הכיתות והתלמידים המשתתפים בהתאמה לגודלו של בית הספר
- ד. שיתוף ומעורבות ההורים בפעילות
- ה. למידה באמצעות פרויקט חברתי – תרומה לקהילה
- ו. פעילות לאחר שעות הלימוד בבית הספר
- ז. מעורבות של צוות המורים ופעילות הרכז לזהירות ולבטיחות בדרכים
- ח. פעילויות ייחודיות העוסקות ביום הזהירות והבטיחות בדרכים.
- 3.8 יישום מעטפת הבטיחות על כל מרכיביה
- א. הפעלת משמרות זה"ב ו/או משמרות הסעות בבית הספר ובכיתות, כגון חונכות של התלמידים הצעירים על ידי התלמידים הבוגרים בבית הספר
- ב. בדיקת תקינות הציוד של משמרות הזה"ב ומשמרות ההסעות ואחסונו במקום מוסדר
- ג. לימוד "הדרך הבטוחה" עבור התלמידים ההולכים ברגל לבית הספר וממנו
- ד. הפעלת פרויקטים כגון "נשק וסע" כחלק מההסדרים המתבקשים במעטפת הבטיחות
- ה. הסדרת הסעות מאורגנות

ו. בבתי הספר העל יסודיים – מתן פתרונות לתלמידים המגיעים עם אופניים חשמליים.

3.9 פעילות משותפת עם גורמים העוסקים בנושא הזהירות והבטיחות בדרכים בקהילה: הרשות העירונית, המקומית והארצית, משטרת ישראל, המשמר האזרחי, מטה הבטיחות העירוני, מגן דוד אדום, מכבי אש, עמותות וארגוני מתנדבים ועוד.

4. אמות המידה להצטיינות בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר לחינוך מיוחד

4.1 לימוד נושא הזהירות והבטיחות בדרכים בהתאם ליכולות התלמידים, לאפשרויות התנהלותם בדרכים ולהשתלבותם בקהילה

4.2 מערך הפעילות הנעשית בבית הספר בנושא הזהירות והבטיחות בדרכים

א. משך תקופת הפעילות בשנת הלימודים הנוכחית ובשנים קודמות

ב. בניית תכניות להמשך הפעילות

ג. מספר הכיתות והתלמידים המשתתפים בהתאמה לגודלו של בית הספר

ד. שיתוף ומעורבות ההורים בפעילות

ה. שמירה על התנהגות נאותה בהסעות

ו. מעורבותו של צוות המורים ופעילות הרכז/המורה המוביל את נושא הזהירות והבטיחות בדרכים, ובכלל זה הכשרה והשתלמויות עדכניות

ז. פעילות משותפת עם גורמים העוסקים בבטיחות בדרכים בקהילה

ח. פעילויות ייחודיות העוסקות ביום המחויבות הלאומית לבטיחות בדרכים.

4.3 יזמות ופעילויות חדשניות בנושא הזהירות והבטיחות בדרכים

א. שילוב טכנולוגיות עדכניות (אינטרנט, מצגות מחשב וכיו"ב)

ב. פיתוח יזמות חדשניות שמטרתן לקדם את הוראת הנושא בבית הספר

ג. פיתוח יזמה ייחודית לבנייה או להתאמה של עזרים וציוד לצרכים ייחודיים של התלמידים.

4.4 לימוד נושא הזהירות והבטיחות בדרכים על פי תכנית הלימודים וכוונת אינטגרטיבי במקצועות הלימוד השונים בבית הספר (כמפורט בס"ק 3.3 לעיל).

5. נהלים כלליים

- 5.1 פרס ארצי ניתן לבית-ספר פעם אחת בלבד. במקרים מיוחדים יוגש לפרס בית ספר שזכה בעבר בפרס הארצי, וזאת רק לאחר שעברו עשר שנים מיום זכייתו ולאחר שהוכיח התמדה והצטיינות יתרה בשנים אלו וקיבל אישור על-כך מהוועדה הארצית.
- 5.2 בתי ספר יכולים להגיש את מועמדותם לפרס לכל המוקדם בתום השנה השנייה לפעילותם בנושא החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים.
- 5.3 בתי ספר רשאים להגיש את מועמדותם בתנאי שהחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים נלמד בכל הכיתות ובהתאם לתכניות החובה.
- 5.4 בחירת בתי הספר המצטיינים מתבצעת בשני שלבים: מחוזי וארצי, בשני מסלולים: לבתי הספר היסודיים ולבתי הספר העל-יסודיים.
- 5.5 בתי הספר ייבחרו על-פי מידת עמידתם בדרישות החינוכיות, הלימודיות והניהוליות המפורטות במחווון ובדפי הדיווח לפרס (ראה בסעיף 6 להלן).

6. מחווון לפעילות ולהצטיינות בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים

- 6.1 על פי אמות המידה להצטיינות בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים הוכן מחווון המפרט תחומים ותחומי משנה שבהם מצופה שתתקיים פעילות של בתי הספר בזה"ב. המחווון ככלי להערכה פנימית מאפשר לבתי הספר לבחון את פעילותם לגבי מידת הצטיינותם, וככלי להערכה חיצונית משמש את הממונים באגף זה"ב להעריך את מידת המצוינות בעשייה הבית-ספרית בתחום. המחווון מפורסם באתר האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים בכתובת זו:
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Zahav/Yozm.otVepeiluy.ot/PrasAsarim/Mechvan_Sarim.htm
- 6.2 מנהלי בתי ספר שיחליטו להשתלב בפעילות לקראת הפרס יבדקו את מידת התאמתם בהתאם למחווון ויציעו את מועמדותם למדריך המרכז המחוזי בזה"ב על גבי דפי הדיווח לפרס.

6.3 המדריך המרכז המחוזי ירכז את דפי הדיווח, יבדוק אותם ויגיש אותם לוועדה המחוזית.

7. השלב המחוזי

- 7.1 ועדת ההערכה המחוזית ומרכז הוועדה ימונו על ידי מנהל המחוז. את הוועדה המחוזית ירכז הממונה על החינוך לבטיחות בדרכים במחוז, ויהיו חברים בה מפקחים כוללים, נציג המנהלים במחוז שזכה בפרס בשנה הקודמת, נציג של משטרת ישראל, נציג של מטה הבטיחות העירוני או הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ונציג ועד ההורים.
- 7.2 הוועדה תקיים ישיבה לבחירת 3-5 בתי ספר מצטיינים מתוך בתי הספר שהגישו את מועמדותם בדפי הדיווח.
- 7.3 הוועדה המחוזית תבקר בבתי-הספר עד יום חמישי, ט' בשבט התשע"ה, 29 בינואר 2015, ותקבע את דירוג בתי הספר המצטיינים ואת בית הספר שיוגש לשלב הארצי של הפעילות.
- 7.4 הוועדה תסכם את החלטותיה בכתב ותשלח מכתבים אל בתי הספר.
- 7.5 יושב ראש הוועדה המחוזית ישלח אל יושב ראש הוועדה הארצית את המחווה ואת דפי הדיווח של בית הספר שייבחר כמצטיין לשלב הארצי בצירוף נימוקי הוועדה המחוזית לבחירתו, ויתאם אתו את מועד הביקור של הוועדה הארצית במחוז.
- 7.6 דפי הדיווח והמחווה יגיעו אל יושב ראש הוועדה הארצית עד יום חמישי, ט"ז בשבט התשע"ה, 5 בפברואר 2015.
- 7.7 בסיום שנת הלימודים יתקיימו במחוזות טקסים להענקת פרסים ותעודות לבתי הספר המצטיינים במחוז.

8. השלב הארצי

- 8.1 לשלב הארצי יוגשו בית ספר יסודי אחד ובית ספר על-יסודי אחד מכל מחוז. כמו-כן יוגשו שני בתי ספר מהחינוך המיוחד: בית ספר יסודי ובית ספר על יסודי. בנוסף יוגש בית ספר אחד מהמגזר החרדי.
- 8.2 הנהלת האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים תמנה שתי ועדות הערכה ארציות: ועדה לבחירת בתי הספר היסודיים וועדה לבחירת בתי הספר העל-יסודיים. בהתאם לצורך תמונה גם ועדה לבחירת בתי הספר בחינוך החרדי. כל ועדה תורכב מנציגי הגופים האלה: משרד החינוך – האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים, אגפי הגיל והאגף לחינוך מיוחד,

[הודעות](#)

הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, המשטרה, ארגון ההורים הארצי וגופים רלוונטיים נוספים.

8.3 יושבי ראש הוועדות הארציות יקבלו מהממונה על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוז את המחוונים ואת דפי הדיווח של בתי הספר שנבחרו כמצטיינים במחוזם ואת סיכומי הוועדות המחוזיות.

8.4 חברי הוועדה הארצית יבדקו את המחוונים של בתי הספר הנבחרים, יבקרו בהם ויאשרו את זכיותם או אי זכיותם בפרס, ובהתאם לכך יאשרו את השתתפותם בטקס הממלכתי הארצי להענקת הפרס.

8.5 הוועדה הארצית רשאית להחליט שבית הספר שנבחר כמצטיין במחוז אינו ראוי לפרס ארצי. במקרה כזה יודיע על כך יושב ראש הוועדה הארצית לממונה על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוז. במקרים של חילוקי דעות וחוסר הסכמה יובאו הדברים להחלטת הנהלת האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים.

8.6 הביקורים של הוועדה הארצית בבתי הספר המצטיינים יתקיימו בתיאום עם הממונים על החינוך לזהירות במחוזות עד יום חמישי, ו' בניסן התשע"ה, 26 במרס 2015.

8.7 הוועדה הארצית תודיע למדריכים המרכזים המחוזיים על אישור בתי הספר המצטיינים עד יום חמישי, כ"ז בניסן התשע"ה, 16 באפריל 2015.

8.8 **בחירת בתי ספר מצטיינים בחינוך המיוחד** – מהחינוך המיוחד ייבחרו שני בתי ספר לשלב הארצי. בתי ספר של החינוך המיוחד המעוניינים להגיש מועמדות לפרס יגישו את דפי הדיווח לממונים על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים כפי שמצוין בסעיפים לעיל. הממונים במחוזות יעבירו את דפי הדיווח והמחוונים אל ראשי הוועדות הארציות, והם יבחרו על פיהם את בתי הספר המועמדים להצטיינות, יבקרו בהם ובעקבות כך יבחרו את המוסד המצטיין.

8.9 **בחירת בית ספר מצטיין במגזר החרדי** – מהמגזר החרדי ייבחר בית ספר אחד לשלב הארצי. בית הספר המצטיין ייבחר לאחר ביקור ועדה של החינוך החרדי בשלושה עד ארבעה בתי ספר. ועדה זו תגיש לוועדה הארצית סיכום של הביקורים והסבר מנומק על בחירת בית הספר המצטיין לשלב הארצי.

הוועדה הארצית לבתי הספר החרדים תורכב מנציגי האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים ומנציגי המחוז החרדי.

8.10 **הטקס הממלכתי הארצי** – טקס הענקת הפרסים לבתי הספר
המצטיינים ברמה הארצית יתקיים במעמד ממלכתי ביום שני, כ"א
בסיוון התשע"ה, 8 ביוני 2015.

**פרטים נוספים ומחווין להערכה של איכות החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים
בבתי הספר היסודיים והעל-יסודיים אפשר למצוא באתר האגף לזהירות
ולבטיחות בדרכים בכתובת זו:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/zahav>
אפשר גם לפנות אל הממונים על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוזות
באמצעות דרכי ההתקשרות המפורסמות באתר.**

9. תכניות לימודים

9.2 חינוך לדמוקרטיה ולאזרחות פעילה

9.2-1 (עה) **"האחר הוא אני" במערכת החינוך: יום זכויות האדם הבין-לאומי בשנה"ל התשע"ה, 2014**

1. כללי

יום זכויות האדם הבין-לאומי חל ב-10 בדצמבר, היום שבו התקבלה באו"ם בשנת 1948 ההכרזה בדבר זכויות האדם. הכרזה זו מנסחת את עקרונות היסוד של זכויות האדם בעולם ומהווה תשתית לחוקות של מדינות רבות ובסיס חשוב במשפט הבין-לאומי.

השנה חל יום זכויות האדם הבין-לאומי ביום רביעי, י"ח בכסלו התשע"ה, 10 בדצמבר 2014. יום זה הוא חלק מן הפעילות המרוכזת בימים מיוחדים בלוח השנה ("ימי לוח") של התכנית "מסובלנות למניעת גזענות וחיים משותפים", במסגרת התפיסה החינוכית הכוללת "האחר הוא אני". תכנית זו שמה דגש על חינוך שיטתי ומעמיק בכל שכבות הגיל לערכים של סובלנות, כבוד ושמירה על זכויות האדם כבסיס ליצירת חיים משותפים ולמניעת גזענות בחברה הישראלית.

הנושא המרכזי שנבחר לשנה זו הוא **הזכות לכבוד**. כבוד האדם הוא הבסיס המרכזי לכל זכויות האדם. כל בני האדם באשר הם זכאים ליחס של כבוד ולהגנה על כבודם. במדינת ישראל קיבל עקרון זה ביטוי, בין היתר, בחוק "כבוד האדם וחירותו", שעל-פיו לכל אדם הזכות לכבוד, ועל המדינה להגן על זכות זו. כבוד האדם הוא אחד הערכים האוניברסאליים העומדים במרכזה של התכנית המערכתית הרב שנתית "האחר הוא אני".

במסגרת נושא זה חשוב לדון עם התלמידים על ההקשרים השונים של הזכות לכבוד ברמת הפרט וברמת החברה ולעסוק בהשלכות אפשריות של פגיעה בכבוד, ובכלל זה פגיעה בכבוד על רקע השתייכות קבוצתית. יש לייחד מקום מרכזי לדיון בנושא האחריות האישית והקבוצתית שיש לכל אחד ואחת מאיתנו על עיצוב חיינו כחברה בהווה ובעתיד.

הודעות

2. חומרי למידה

המטה לחינוך אזרחי במזכירות הפדגוגית יפיץ לבתי הספר ויעלה לאתר המשרד חומרי למידה העוסקים בסוגיות השונות של הזכות לכבוד המותאמים לגילים השונים.

אפשר יהיה למצוא חומרים אלו באתר המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים בכתובת זו: www.edu.gov.il/mate.

בנוסף יועלו החומרים לאתר ה"אחר הוא אני" ויצטרפו לאלו משנים קודמות העוסקים בנושא זכויות אדם. אפשר יהיה למצוא אותם בכתובת זו: www.edu.gov.il/ui.

לפרטים אפשר לפנות אל הגב' דניאלה פרידמן, מנהלת המטה לחינוך אזרחי,
המזכירות הפדגוגית, טל' 050-6289268,
דוא"ל danielaf@education.gov.il
וכן אל רפרנטיות המטה לחינוך אזרחי במחוזות.

9.7-2 התחרות הארצית של עבודות גמר מכלל המקצועות בנושאי סביבה וקיימות לשנת התשע"ה

1. כללי

התחרות הארצית של עבודות גמר העוסקות בנושאי סביבה וקיימות היא תחרות לתלמידי תיכון הכותבים עבודות גמר (או פרויקט בהיקף של 5 יח"ל) מכלל המקצועות אשר להם נגיעה בתחומי הסביבה השונים: מדעי הסביבה, פיזיקה, כימיה, אומנות, גאוגרפיה, ביולוגיה וכו'. התחרות היא תחרות ארצית, בחסות קמפוס ירוק של אוניברסיטת בן גוריון בנגב ובשיתוף המשרד להגנת הסביבה, והיא משתלבת במהלך שמוביל משרד החינוך לקידום למידה משמעותית. הזוכים בתחרות יוזמנו ליום עיון שבו ישמעו הרצאות מדעיות בנושאי סביבה וקיימות בחזית המחקר ויקבלו את הפרס שזכו בו.

השתתפות בתחרות מקנה לבתי הספר:

- שיתוף פעולה עם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
- חשיפה באמצעי התקשורת.

2. קהל היעד, העבודות המשתתפות ונושאי התחרות

התחרות מיועדת לתלמידי כיתה י"ב, יחידים (לא יתקבלו עבודות שנכתבו על ידי יותר מתלמיד אחד), הכותבים עבודת גמר בנושאי סביבה וקיימות. אפשר להגיש לתחרות עבודת מחקר מקיפה ו/או פרויקט גמר ברמה של 5 יחידות לימוד.

דוגמאות לנושאים לעבודות בתחומי דעת שונים אשר הוגשו במחזורים הקודמים:

- אנרגיה (אנרגיות חלופיות/התייעלות אנרגטית): הפקת אנרגיה ע"י טורבינת רוח אנכית (VAWT) ושימורה

- **עיר וסביבה (בנייה ירוקה/ניהול וצמצום פסולת/תחבורה):** השפעת התצורה המרחבית של העיר נהרייה על הכדאיות הכלכלית והסביבתית במערכי איסוף פסולת פלסטיק המבוססת על הפרדה במקור
- **איכות אוויר:** ההבדלים בכמות חלקיקי הפיח משני צדי צמחייה הגדלה לאורך כביש ויצמן ברעננה
- **מים (מחזור/התפלה/חיסכון):** טיפול בשפכים תעשייתיים חומציים
- **בריאות וסביבה:** השפעת סוגי רעש שונים על יכולת הריכוז
- **חברה וסביבה:** הנגשת מידע בנוגע לפעילות האדם סביב מפרץ אילת והשפעתה על הסביבה
- **מדדים לקיימות:** טביעת רגל אקולוגית בישוב שלי
- **חקלאות וסביבה:** שריון פולימרים באמצעות פסולת חקלאית מבוססת תאית
- **מגוון ביולוגי ושמירת טבע:** השפעת פיתוח עירוני על תפוצת מינים פולשים – טיונית החולות ושיטה מכחילה, בחולות מערב ראשון לציון.

3. הפרסים

- התלמיד הזוכה במקום הראשון, אם יבחר ללמוד באוניברסיטת בן-גוריון ויתקבל כסטודנט מן המניין לפי נהליה, יקבל מן האוניברסיטה מלגת לימודים לשנה (כ-5,000 ש"ח).
- מענק כספי בסך של עד 2,000 ש"ח יוענק לעבודה הזוכה.
- לזוכים במקום השני והשלישי יוענקו פרסים כספיים של עד 1500 ש"ח לפי שיקול הוועדה.
- כל בתי הספר והתלמידים שישתתפו בתחרות יקבלו תעודת הערכה ושי.

4. לוח הזמנים והגשת המועמדות

אפשר להירשם לתחרות עד י' בניסן התשע"ה, 30.03.2015.

ההרשמה לתחרות תעשה בקישור הבא:

<https://docs.google.com/forms/d/1CcAluEXkulKAVowGGOoBLEqNX-NcrF9nnVd37FU20i4/viewform>, או באתר קמפוס ירוק: www.bgu.ac.il/green.

טקס הסיום יתקיים באוניברסיטת בן גוריון בנגב בתאריך י"א בתמוז
התשע"ה, 28.6.2015.

טופסי ההרשמה ומידע נוסף נמצאים באתר המפמ"ר למדעי הסביבה בכתובת
זו:

[http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagog
.it/MadaeHasvivva/Prasim/AvodatCheker/BeerSheva.htm](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagog.it/MadaeHasvivva/Prasim/AvodatCheker/BeerSheva.htm)

לפרטים אפשר לפנות אל

ד"ר שמרית ממון, דוא"ל cgreen@bgu.ac.il,

וכן אל הד"ר אירית שדה, המפמ"ר למדעי הסביבה, טל' 050-6280234,

המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, בניין לב-רם, דבורה הנביאה 2,

ירושלים, 9100201.

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל, רונה פירו
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal